

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Publisko iepirkumu jomas regulējuma un prakses pilnveidošanas DARBA GRUPA

Mērķis: panākt valstij ilgtermiņā izdevīgākus iepirkumus, efektīvāku budžeta izlietojumu un mazināt administratīvo slogu

16.05.2025.

Darba kārtība

12:00 - 12:10

Ministra ievadvārdi

Kādi uzlabojumi nepieciešami, lai nodrošinātu iepirkuma efektīvu un ātru norisi? - TURPINĀJUMS

Aizsardzības ministrijas resors, Valsts ieņēmumu dienests

12:10 - 12:40

Uzdevums identificēt:

Labās prakses piemērus efektīvai iepirkumu procesa organizēšanai,

Šķēršļus augstāka efektivitātes līmeņa panākšanai,

Priekšlikumus šķēršļu novēršanai nolūkā paaugstināt efektivitāti.

12:40 - 12:55

Valsts inovatīvo kapitālsabiedrību iniciatīvas priekšlikumi publisko iepirkumu pilnveidošanai

12:55 - 13:50

Darba grupas redzējums par publisko iepirkumu jomas attīstības variantiem un diskusija

13:50 - 14:00

Ministra rezumējums

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Ministra ievadvārdi

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Efektivitāte / ātrums (turpinājums)

Dalībnieku ziņojumi

Uzdevums

Dalībnieku prezentācijas (prezentācijai max 15 minūtes)

Uzdevums identificēt:

- 1.Labās prakses piemērus efektīvai iepirkumu procesa organizēšanai,
- 2.Šķēršļus augstāka efektivitātes līmeņa panākšanai,
- 3.Priekšlikumus šķēršļu novēršanai nolūkā paaugstināt efektivitāti.

10:00 - 10:30

Efektivitāte / ātrums:

Kādi uzlabojumi nepieciešami, lai nodrošinātu iepirkuma efektīvu un ātru norisi?

Aizsardzības ministrijas resors,

Valsts ieņēmumu dienests,

Valsts digitālās attīstības aģentūra (ziņoja iepriekš)

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Darba grupas redzējums par publisko iepirkumu jomas attīstības variantiem un diskusija

Publiskie iepirkumi Latvijā: saņemtie priekšlikumi kopumā liecina par augstām *ieejas barjerām* publiskā iepirkuma jomā, ko vēl pastiprina pasūtītāju īstenotās prakses

Pasūtītāju priekšlikumu kategorijas

Līgumcenu robežvērtības
Izslēgšanas noteikumi (nodokļu nomaksa, PLG)
Dažādi iepirkuma procedūru noteikumi
Iepirkuma procedūru apstrīdēšana un atbildība par pārkāpumiem
Konsultatīvais atbalsts, apmācības
IT sistēmas (integrācija, procesi, lietojamība)
ES fondu aspekts

Uzņēmēju (primāri LTRK) priekšlikumi

Konkurences nodrošināšana un veicināšana
Pasūtītāju personāla kapacitāte un kompetence
Godprātīgas saistību izpildes veicināšana (nodokļi, konkurence, komercprakse)
Līgumu izpildes uzraudzība

> 300 priekšlikumi

Iepirkumu sistēmas mērķi

Primārie mērķi

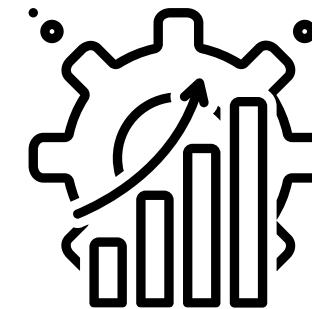
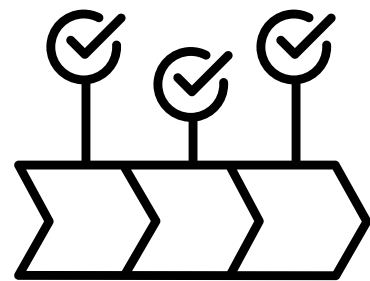
1. Iepirkumu atklātums
2. Piegādātāju brīva konkurence, kā arī vienlīdzīga un taisnīga attieksme pret tiem
3. Pasūtītāja līdzekļu efektīvu izmantošana, maksimāli samazinot tā risku

Sekundārie mērķi

4. Stratēģiskie iepirkumi:
 - Zaļie iepirkumi
 - Sociālie iepirkumi
 - Inovatīvie iepirkumi
5. Nodokļu nomaksas veicināšana; sankciju režīma nodrošināšana, PLG vērtēšana, u.c. uzdevumi

Mērķis:

- 1) noteikt publiskā iepirkuma efektivitātes iespējas, panākot budžeta izdevumu efektīvāku izlietojumu
- 2) iespējas publisko iepirkumu procesa pilnveidošanai

Iepirkuma rezultāta un finanšu efektivitāte

Iepirkumi ar ekonomisko jēgu

(Value for money)

**Izveidot labās prakses piemērus efektīvai
iepirkuma organizēšanai**

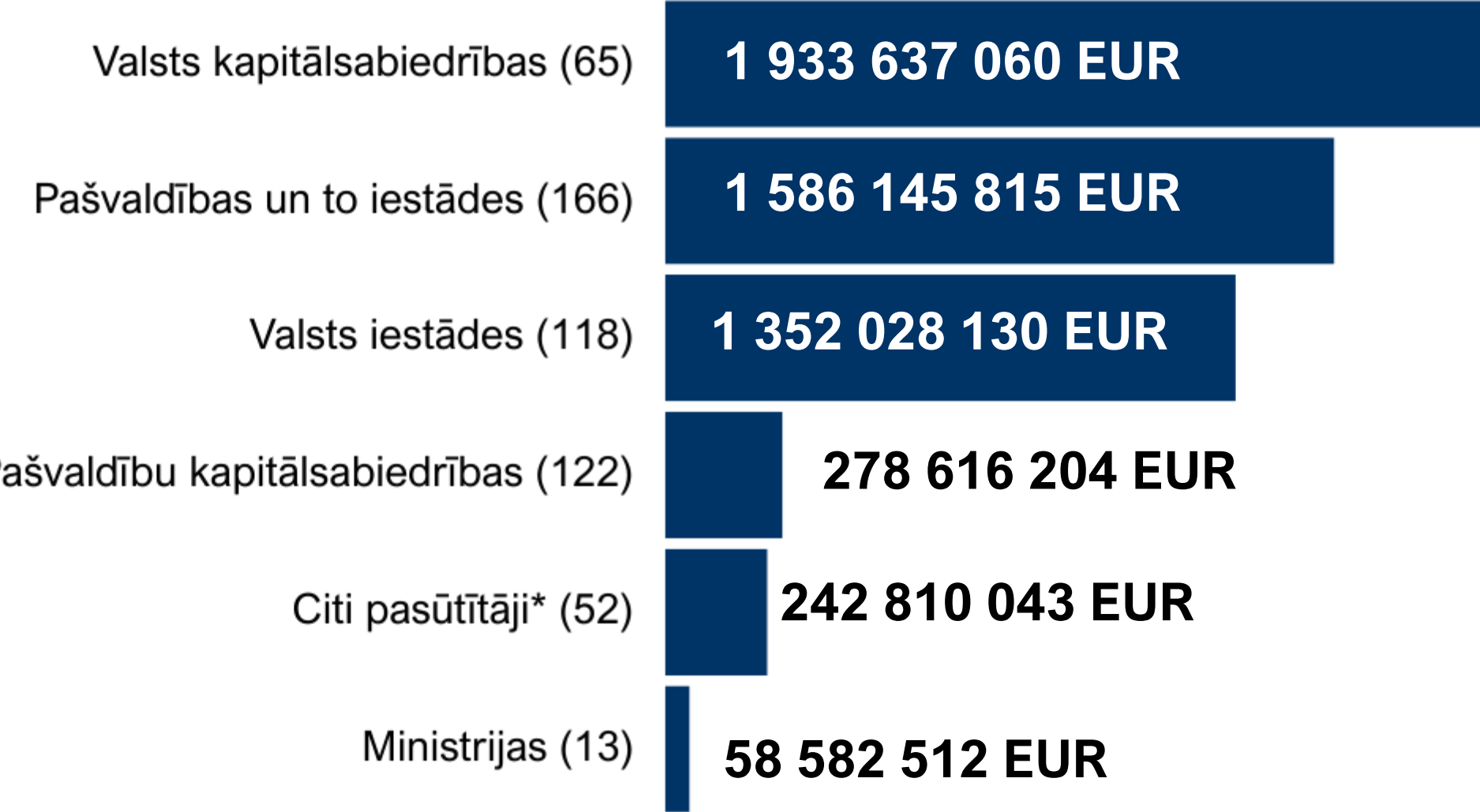
Priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem

Iepirkuma procesa efektivitāte

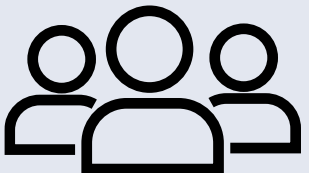
Iepirkumu procesa efektivitāte

Priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem

Pasūtītāju skaits un kopējā līgumu vērtība atkarībā no to juridiskā tipa (2024. g.):

*atvasinātas juridiskas personas, biedrības, nodibinājumi

Kopā
~609
pasūtītāji

90%
no kopējās
līgumsummas
nodrošina

80
pasūtītāji

1/2
no pasūtītājiem gadā

<20
līgumi

1M EUR
kopējā līgumcena

Publiskie iepirkumi Latvijā 2024. gadā – Tirgus apjoms

33,6%

no budžeta izdevumiem

13,6%

no IKP

11 421

izsludināto iepirkumu skaits

21 558

noslēgto līgumu skaits

5 451 695 763 €

+

3 698 833 521 €

EDzL “Rail Baltica pamattrases būvdarbi Latvijā

=

9 150 529 284 €

kopējā līgumssumma

Iepirkumu skaits pēc līgumcenu sliekšņa

Virssliekšņa procedūra

3 459

izsludināto iepirkumu skaits

Zemsliekšņa procedūra

3 067

izsludināto iepirkumu skaits

PIL 9.panta iepirkums

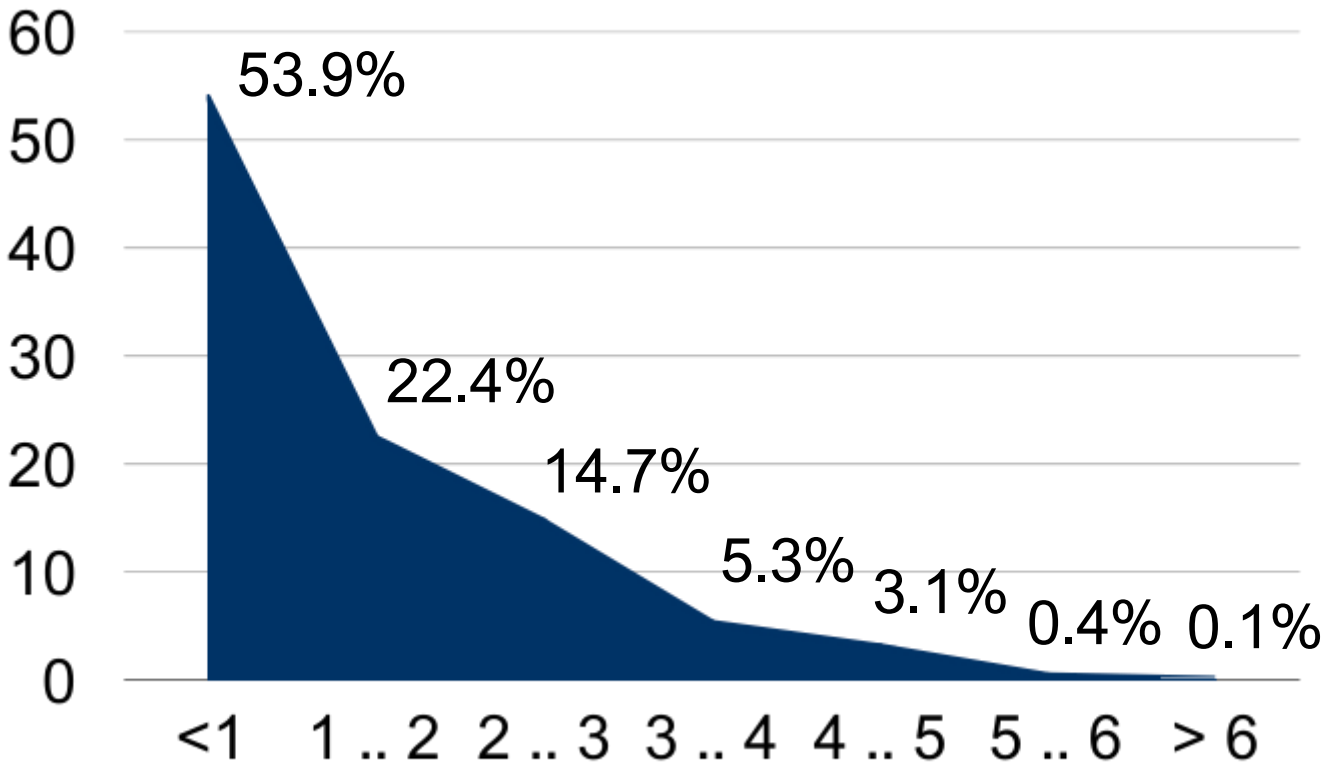
4 895

izsludināto iepirkumu skaits

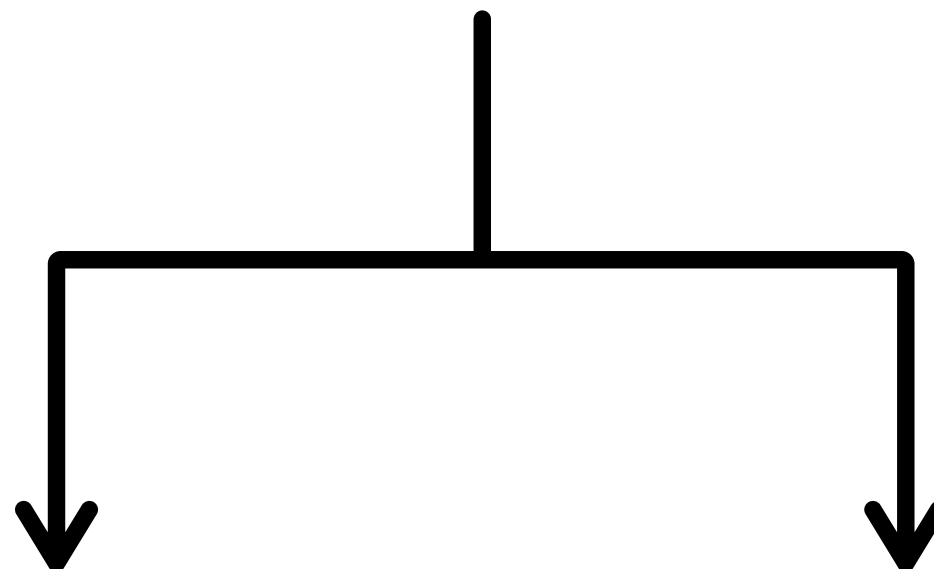
Kopējā līgumssumma pēc līgumcenu sliekšņa

Līgumu ilgums sadalījumā pa gadiem

Publisko iepirkumu sistēmas tālākas attīstības iespējamie scenāriji

Radikālas sistēmas izmaiņas

- ✓ maksimāla elastība,
- ✓ fokusējoties uz iepirkumu pamatmērķiem,
- ✓ uzraudzība caur analītiku, KPI un references cenām

Esošās sistēmas saglabāšana

- ✓ prioritāru precizējumu un vienkāršojumu veikšana

Radikālas sistēmas izmaiņas – maksimāla elastība, fokusējoties uz iepirkumu pamatmērķiem, uzraudzība caur analītiku, KPI un references cenām

- Iepirkuma procedūru regulējums attiecināms tikai no ES noteiktajām līgumcenu robežvērtībām
- Pāreja no *ex ante* uz *ex post* iepirkumu kontroli/ datu verifikāciju
IUB pārrauga noteikto KPI izpildi, kopējos sistēmas rādītājus/ datus, ģenerē references cenas noteiktās jomās
- Datu pieejamības nodrošināšanai – pienākums zem ES noteiktajām līgumcenu robežvērtībām publicēt noteikta satura informāciju par iepirkumu plāniem un noslēgtajiem līgumiem/ faktiskiem izdevumiem (attiecas uz visiem pasūtītājiem, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem)
- Noteikti un uzraudzīti iepirkumu efektivitātes KPI pasūtītājiem
- Apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšana IUB tikai no ES noteiktajām līgumcenu robežvērtībām
- Pārskatīti pretendentu izslēgšanas noteikumi, lai veicinātu konkurenci, t.sk.
 - netiek izslēgti «A» klases nodokļu maksātāji
 - iespēja nokārtot neizpildītās saistības nodokļu jomā
 - samazināts pārbaudāmo personu loks (nepārbauda PLG, izšķirošās ietekmes subjektus)*

*Risinājums kontekstā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma plānā paredzēto skaņojams ar EK

Radikālas sistēmas izmaiņas – maksimāla elastība, fokusējoties uz iepirkumu pamatmērķiem, uzraudzība caur analītiku, KPI un references cenām

 Iepirkumu institucionālās arhitektūras izmaiņas – IUB kā centrālā vadības iestāde un infrastruktūras nodrošinātājs, VDAA – tikai IKT jomas iepirkumu kompetences centrs

 IUB vienoti uztur un attīsta Elektronisko iepirkumu sistēmu un Publikāciju vadības sistēmu

Iepirkumu centralizācija atbilstošā līmenī

- noteikt pienākumu pašvaldību līmenī centralizēti vadīt iepirkumu sistēmu (pašvaldība pati lemj kā)
- paplašinātas centralizēti iepērkamās preču/ pakalpojumu grupas, pamatojoties uz datiem par to iepirkumu apjomiem (šobrīd – elektrība, degviela, biroja mēbeles; papildus apsverami - apdrošināšana, autotransports, mobilie sakari) + izvērtēt iespēju noteikt maksu par iepirkumu pakalpojumu, ko sniedz kapitālsabiedrība

Fokusēties uz iepirkumu pamatmērķiem (atklātība, pārredzamība, brīva konkurence), ievērojot tikai ES

 normatīvajos aktos ietvertās obligātās papildus prasības

- atcelt MK noteikumus par zaļo publisko iepirkumu noteiktās prasības – noteikt kā vadlīnijas
- ES nozaru regulējuma (sektorālo failu) prasības paliek nemainīgas

Esošās sistēmas saglabāšana – prioritāru precizējumu un vienkāršošanu veikšana

Tiek saglabāta **esošā sistēma**

Nacionāli noteiktās līgumcenu robežvērtības – palielinātas (minimālais sliekšnis – pielīdzināts Igaunijas apmēram)

	PIL 9. pants	Nacionālais procedūru sliekšnis
Preces, pakalpojumi	10 000 – 42 000 30 000 – 70 000	42 000 – 143 000 70 000 – 143 000
Būvdarbi	20 000 – 170 000 60 000 – 170 000	170 000 – 5 538 000 170 000 – 5 538 000
Sociālie un citi īpaši pakalpojumi (PIL 2.pielikums)	42 000 – 750 000 70 000 – 750 000	

■ Esošā ■ Piedāvātā

Datu pieejamības nodrošināšanai – pienākums zemsliedzējos publicēt noteikta satura informāciju par noslēgtajiem līgumiem/ faktiskiem izdevumiem (attiecas uz visiem pasūtītājiem, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem)

Esošās sistēmas saglabāšana – prioritāru precizējumu un vienkāršojumu veikšana

 IUB esošās sistēmas ietvaros apkopo kopējos sistēmas rādītājus/ datu

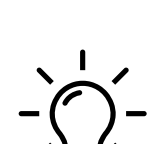
 Iepirkumu efektivitātes KPI – īstenošana pasūtītāju ziņā, apkopota labā prakse

Pārskatīti pretendentu izslēgšanas noteikumi, lai veicinātu konkurenci, t.sk.

-
 - netiek izslēgti «A» klases nodokļu maksātāji
 - iespēja nokārtot neizpildītās saistības nodokļu jomā
 - samazināts pārbaudāmo personu loks (nepārbauda PLG, izšķirošās ietekmes subjektus)*

 Nemainās iepirkumu institucionālā arhitektūra, tostarp paliek IUB un VDAA daļita atbildība/ kompetence, saskaņojot IT sistēmu darbību un attīstību

 Esošās sistēmas ietvaros pastāv un tiek attīstītas divas atsevišķas iepirkumu IT sistēmas: VDAA – Elektronisko iepirkumu sistēma un IUB – Publikāciju vadības sistēma.

- Tiek turpināta esošā pakāpeniskā iepirkumu centralizācijas attīstība
- Aicināt īstenot lielāku iepirkumu centralizāciju pašvaldību līmenī
 - apkopota labā prakse

*Risinājums kontekstā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma plānā paredzēto skaņojams ar EK

Radikālas sistēmas izmaiņas

- + elastība
- + rīcības brīvība
- + ātrums
- + lielāka atbildība
- + potenciāls būtiskai izmaksu efektivitātei
- + iepirkumu datu pieejamība
- + kompetenču un atbildības apvienošana
- + IT sistēmu harmonizācija – novērsta neefektivitāte sadarbībā
- + straujāka iepirkumu centralizētas vadības attīstība, kompetences koncentrēšana

- mazāka atklātība, atkarībā no pasūtītāju izvēlētajiem risinājumiem līdz ES sliekšņiem
- korupcijas risks
- mazāka iespēja apstrīdēt pasūtītāju lēmumus līdz ES sliekšņiem

Esošās sistēmas saglabāšana

- + nav krasu izmaiņu, nav pielāgošanās izmaksu
- + zemākie sliekšņi 3X
- + iepirkumu datu pieejamība
- + sistēmas datu salāgošana

- nepalielinās elastība
- nepalielinās rīcības brīvība
- nepalielinās ātrums
- korupcijas risks

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Ministra rezumējums

Nākamo darba grupu datumi, turpmākā darba plānojums

04.06.2025.
15:00-17:00

Priekšlikumu un risinājumu apspriešana

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pielikumi

Publiskie iepirkumi Latvijā 2024. gadā – Tirgus apjoms

Regulējuma piemērošanas robežvērtības pasūtītājiem un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem

		Publisko iepirkumu likums (PIL)	Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums (SPSIL)
Likumu piemērojošo subjektu skaits		606	80
ES līmenis	Virssliekšņa procedūra	143 000 <i>euro</i> (preces, pakalpojumi) 5 538 000 <i>euro</i> (būvdarbi)	443 000 <i>euro</i> (preces, pakalpojumi) 5 538 000 <i>euro</i> (būvdarbi)
Nacionālais līmenis	Zemsliekšņa procedūra*	42 000 <i>euro</i> (preces, pakalpojumi) 170 000 <i>euro</i> (būvdarbi)	Nav regulēts (pēc pasūtītāja ieskatiem)
	PIL 9.panta iepirkums** jeb “mazais iepirkums”	10 000 <i>euro</i> (preces, pakalpojumi) 20 000 <i>euro</i> (būvdarbi)	Nav regulēts (pēc pasūtītāja ieskatiem)
	Neregulētie zemsliekšņa iepirkumi (cenu aptaujas u.tml.)	Nav regulēts (pēc pasūtītāja ieskatiem)	Nav regulēts (pēc pasūtītāja ieskatiem)

* Īsāki pieteikumu / piedāvājumu iesniegšanas termiņi

** Vēl īsāki piedāvājumu iesniegšanas termiņi, īsāka procedūra, ierobežotas apstrīdēšanas iespējas

Aplēstais kopējais pasūtītāju statusam atbilstošo personu skaits: 2582* (piemēram, katra iestāde (Publisko personu un iestāžu reģistrā ~2361) var būt atsevišķs pasūtītājs un varētu atsevišķi veikt iepirkumus)

Dati pieejami par ~24% pasūtītāju izsludinātajiem iepirkumiem.

Iepirkuma priekšmeta kategorijas, ko pasūtītāji visbiežāk pērk centralizēti, bet vienlaikus tos bieži iepērk arī mazie* pasūtītāji decentralizēti

Ministrijas, valsts iestādes, to kapitālsabiedrības

Apdrošināšanas pakalpojumi
Pārtikas produkti
Degvielas, kurināmais
Celtniecības darbi

Pašvaldības, to iestādes un kapitālsabiedrības

Ēdināšana / pārtikas produkti
Celtniecības darbi, ceļu būvdarbi un remontdarbi
Degvielas, kurināmais
Elektrība
Ceļu, ielu tīrīšanas pakalpojumi, sanitārie pakalpojumi

Mazie pasūtītāji: 2024.gadā noslēgts < 20 līgumiem un kopējā līgumu vērtība < 1 000 000 EUR